מסורת הש"ס

א) קידושין סט., ב) [לעיל פד: יש"נ], ג) [כתובות נג:], ד) [לעיל לח. כתובות פ:], ה) [לעיל לט. כתובות פג:], ו) לעיל פד. כתובות ק: [תוספתא פ"ב ע"ש], ז) [כתובות נב:], ח) [גנ. ד"ה ממזרת], ט) [ויע"ע תוס' ב"מ סו. ד"ה ובלאות].

◆

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו: ויקרא כא א

2. אשה זנה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדש הוא לאלהיו: ויקרא כא ז

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' איקלעו לשכנצבו לאתריה דרב אידי: (ב) רש"י ד"ה ה"ג וכו' הנושא נשים בעבירה פסול לעבודה עד שידור הנאה והיא פסולה חללה וכל מקום שהוא פסול על ידה או היא פסולה על ידו קנסו וכו':

◆

מוסף רש"י

עשרה יוחסין עלו מבבל. כשעלו בני הגולה ובגמרא מפרש לה דלאשמועינן שמשפחות שבבבל מיוחסות הן שהפריש עזרא כל הפסולין משם והוליכן עמו (קדושין סט.). חללים. כהנים חללין שנולדו מפסולי כהונה (שם). וחרורים. משוחררים (שם). נתינים. גבעונים שמלו בימי יהושע ואמרינן (לעיל עט.) דוד גזר עליהם (קדושין שם). לוים ישראלים חללים גרים חרורים מותרין לבא זה בזה. אבל כהנים בחללי גירי וחרורי לא, שאלה בגלוי ובגיורת ומשוחררת בחזקת זונה (שם). גירי חרורי וממזירי נתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה. דקסבר קהל גרים לא איקרי קהל ולא הוזהרו ממזרים לבא בקהל גרים, אבל לוים ישראלים בממזרי לא ושתוקי ואסופי ספק ממזרים הם ומותרים להתערב בממזרים כדאמר בגמרא (שם עג.) בקהל ודאי הוא דלא יבא, בקהל ספק יבא (שם סט.).

רש"י

והרי לאו דטומאה דאין שוה בכל. דאין ישראל מוזהרין שלא ליגע דכתיב (ויקרא כא) אמור אל הכהנים כהנים מוזהרין ולא ישראל: **לאו משום דרב יהודה.** אלמא אפי' לאו שאין שוה בכל נפקא לן מהתם דנשים חייבות: **לא דגמרי מלא יקחו.** כלומר מאיש או אשה לא נפקא לן אלא לאו השוה בכל והא דאיצטריך למעוטי ולא בנות אהרן משום דאי לא מעטי' הוה גמרינן מלא יקחו דמחייב לנשים אלאו שאין שוה בכל: **איכא דאמרי קיחה איצטריך ליה.** למיכתב דבלאו שאין שוה בכל נשים מוזהרות ואף ע"ג דמדרב יהודה משתמעא סד"א ליגמר מטומאה דלאו שאין שוה בכל הוא ונשים פטורות: ה"ג **כהנים לוים וישראלים מותרין לבא זה בזה לוים וישראלים חללי גירי חרורי מותרין לבא זה בזה.** אבל כהני בחללי וחללי בכהנות לא: **אמר ליה רב הונא.** לעולם חללי בכהנות שפיר דמי והא דלא תנגהו משום דכהני בחללי אסירי לא פסיקא ליה דכל היכא דהני נסבי מהני והני מהני קתני וכו': **בני בירי.** מקום: **כיון דאמר מר** (לעיל דף לח.) **כתובתה.** של יבמה על נכסי בעלה הראשון לית לה מיבם ואע"ג דהא מראשון לית לה: **או דלמא כיון דאי לית לה.** ליבמה דעלמא מראשון כגון דלית ליה נכסים תקינו לה רבנן משני והא נמי לית לה מראשון הילכך אית לה מיבם: **כתובתה על נכסי בעלה הראשון.** אכל יבמות קאי וקתני אם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה ש"מ: **מכלל דאיכא דאית לה מיבם.** בתמיה. כלומר בעיין איפשיטא מיהא לישנא דברייתא קשיא דקתני אפילו מיבם אין לה ומשמע מדקתני אפי' מכלל דאיכא יבמה אחריתי דאית לה כתובה מיבם והא קתני רישא כתובתה על נכסי בעלה הראשון: **תקינו לה משני.** כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה: **מזוני תנאי כתובה נינהו.** שכך כתב לה בכתובה י) את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותיך: **לאחר מיתה.** אם מת ולא גירשה יש לה מזונות כל ימי אלמנותה כשאר אלמנה דמזוני תנאי כתובה והכא ליכא למיגזר דלמא תתעכב גביה: **ויש לה פירות.** שאף על פי שאכל את הפירות כיון דשלא כדין אכלן שהרי לא היה לו בה נישואין מעולם. ואף על גב דאמרינן (כתובות עט:) גבי כשרה מה שאכל אכל ומה שהוציא הוציא הכא קנסינן ליה דמשלם אפי' מה שאכל מפני שהוא מרגילה לעבירה: ה"ג וכ"ן מצאתי בתשובו"ת הגאוני"ם **מפני שהוא פסול והיא פסולה וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה קנסו אותו רבנן כתובה.** והכי פירוש' מפני שהוא פסול כדתנן בבכורי' (מה:) הנושא נשים בעבירה פסול (ב) עד שידור הנאה והיא פסולה על ידו:

קנסו

גמרא

והרי טומאה דלאו שאין שוה בכל וטעמא דכתב רחמנא [1]בני אהרן [א]ולא בנות אהרן הא לאו הכי ה"א נשים חייבות מאי טעמא לאו משום דרב יהודה אמר רב לא דגמרינן [2]מלא יקחו איכא דאמרי קיחה איצטריכא ליה ס"ד אמינא ליגמר מטומאה קמשמע לן רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע איקלעו (א) להינצבו לאתריה דרב אידי בר אבין בעו מינייהו הוזהרו כשרות להנשא לפסולין או לא אמר להו רב פפא תניתוה [א]עשרה יוחסין עלו מבבל כהנים לוים וישראלים חללים גרים וחרורים וממזרים נתינים שתוקי ואסופי [ב]כהנים לוים ישראלים מותרין לבא זה בזה [ג]לוים ישראלים חללים גרים חרורים מותרין לבא זה בזה גירי חרורי [ד]וממזרי נתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה ואילו כהנות לחלל לא קתני א"ל רב הונא בריה דרב יהושע כל היכא דהני נסבי מהני והני נסבי מהני קתני כהן כיון דאילו בעי למינסב חללה אסירא ליה לא קתני אתו לקמיה דרב אידי בר אבין אמר להו דרדקי הכי [ה]אמר רב יהודה אמר רב לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים: שניות מדברי סופרים וכו': בעו מיניה בני בירי מרב ששת שניה לבעל ולא שניה ליבם יש לה כתובה מיבם או לא [ו]כיון דאמר מר כתובתה [ז]על נכסי בעלה הראשון לית לה או דלמא כיון [ח]דאילו לית לה מראשון תקינו לה רבנן משני אית לה אמר להו רב ששת תניתוה כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה מכלל דאיכא דאית לה מיבם חסורי מיחסרא והכי קתני [ט]כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואי לית לה מראשון תקינו לה משני [י]ואם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה: בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן מזונות או אין להן מזונות היכי דמי אילימא דיתבה תותיה בעמוד והוצא קאי מזונות אית לה לא צריכא שהלך הוא למדינת הים ולותה ואכלה מאי מזוני תנאי כתובה נינהו מדאית לה כתובה אית לה מזוני או דלמא כתובה דלמשקל ומיפק אית לה מזוני דלמא תיעכב גביה לית לה א"ל [י]לית לה והתניא יש לה [י]כי תניא ההיא לאחר מיתה אית דאמר ליה תניא יש לה הא בעמוד והוצא קאי ואלא התניא יש לה כי תניא ההיא לאחר מיתה ת"ר [יח]אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש לה כתובה פירות מזונות בלאות [ט]והיא פסולה וולדה פסול [י]וכופין אותו להוציא שניות מדברי סופרים אין לה כתובה לא פירות לא מזונות ולא בלאות [כ]והיא כשירה וולדה כשר וכופין אותו להוציא אמר ר"ש בן אלעזר מפני מה אמרו אלמנה לכ"ג יש לה כתובה מפני שהוא פסול והיא פסולה וכ"מ שהוא פסול והיא פסולה קנסו

קנסו

תוספות

ולותה ואכלה מאי. אי לותה ואכלה קודם שפסקו לה ב"ד לא היה הבעל חייב לשלם אפי' לותה בב"ד כדפירש ר"ת בסוף כתובות (דף קז. ושם) גבי קדמו ב"ד ופסקו מה שפסקו פסקו והכא מיבעיא ליה אם יש לב"ד לפסוק לה מזונות כשהלך בעלה למדינת הים ולוה ותאכל כשאר נשים או לא: **אלמנה** לכ"ג יש לה פירות. לאביי דאמר בפרק נערה שנתפתתה (שם נא: ושם)(ח) אלמנה לכ"ג נשבית חייב לפדותה דקרינא וכהנת אהדרנתיך למדינתיך הוי פירות כמשמעו דין פירות דהיינו פירקונה דהוי תחת פירות ובשניה דקתני אין לה פירות הוי נמי דין פירות דאם נשבית אינו חייב לפדותה אע"ג דהבעל אוכל פירות כי ההיא דהאשה רבה (לקמן פט.) דתנא נמי אין לה פירות ומזונות כו' ואמר עלה בירושלמי שאינה יכולה להוציא ממנו הפירות שאכל א"ר חנינא הא דתימא כשאכל עד שלא בא הראשון כו' ולרבא דאמר התם אלמנה לכ"ג דאינו חייב לפדותה נראה לר"י לפרש יש לה פירות דאם נשבית משלם הבעל הפירות שאכל לפדותה בהם אבל מה שפרקונה יתר על דמי פירות שאכל לא יהיב ובשניות אפילו דמי הפירות שאכל לא יהיב ומתוך פירוש הקונטרס משמע שאין לבעל פירות באלמנה כלל ואפילו לא נשבית חייב להחזיר פירות שאכל דפי' יש לה פירות שאף על פי שאכל פירות כיון דשלא כדין אכלן משלם ואליבא דרבא דכתובות פירש כן אך נראה לר"י כמו שפי' דלא משלם בעל אלא לצורך פרקונה כשנשבית וכן פירש הריב"ן:

בלאות. פי' בקונטרס במשנתינו גבי שניה דאין לה בלאות שאם יש לה עדיין בלאות ושמקים מנכסים שהכניסה לו אינה נוטלתן כשיוצאה דקנסא קנסו חכמים ואין נראה לר"י דבהדיא משמע בסוף אלמנה ניזונית (כתובות קא. ושם) **דדוקא** מה שבלה ואין בעין אין לה אבל מה שבעין שקלה והיכא דאיירי באותן שהן עדיין בעין רגיל לפרש בלאותיה קיימין כדאמר התם זינתה הפסידה בלאותיה קיימין וכן בסוף אף על פי (שם סג:) גבי מורדת אבל ק"ק כיון דקתני באלמנה שיש לה פירות הייני בלאות כיון דאיירי בבלאות שאין קיימין כדאמר התם (כתובות עט: קא.) עיילא ליה גלימא פירא הוי ומכסי בה ואזיל עד דבלי ט):

וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה. פי' בקונטרס שהוא פסול שנושא אותה בעבירה כדתנן בבכורות (דף מה:) ולא תרוייהו בעי אלא אם הוא פסול או היא פסולה קנסו אותו דלא מרגלא ליה כיון דמיפסל בהכי חד מינייהו כדאמר בסמוך ממזרת ונתינה איכא בינייהו ופריך ולר"א דאמר הרי זה עבד וממזר הא לא מרגלא ליה והתם בעל לא מיפסיל דהא בישראל לא שייך למימר שיפסל על ידה ולישי נמי לא מיפסלא בהכי דהא מעיקרא מיפסלא וקיימא אלא משום זרע לחוד מנעה ולא מרגלא ליה שירצה להרגילו כיון שזרעו נפסל על ידה

א) ומיהו קשה דקאמר בעולה לכ"ג איכא בינייהו כו' ואמאי מרגלא ליה והא הוא נפסל על ידה שנושא נשים בעבירה ויראה להרגילו ור"ת מפרש דהוא פסול דקאמר אולד קאי ובפסלות דידה לחוד אפילו במקום שהולד כשר לא מרגלא ליה כדאמרינן ולרבי מתיא בן חרש דקאמר אפילו הלך כו' עשאה זונה הא לא מרגלא ליה ויש ספרים דגרסי הוא כשר והיא פסולה וכן בתוספתא דמכילתין בפ"ב:

ממזרת

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ב מהל' אבל הלכה ו סמג עשין מח ולאוין רלה טוש"ע יו"ד סי' שעג סעיף ב:

ח ב מיי' פי"ט מהלכות איסורי ביאה הל' טו טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף א:

ט ג מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעי' ב ג:

י ד מיי' פרק ט"ו שם הלכה לג:

יא ה מיי' פ"ב מהלכות יבום הלכה יז טוש"ע שם סי' קסח סעיף ע:

יב ו ז ח מיי' פרק כ"ד מהל' אישות הלכה ד טוש"ע שם סימן קטז סעיף א:

יג ט מיי' פי"ט מהלכות איסורי ביאה הל' ג סמג לאוין קכב טוש"ע שם סי' ז סעיף יג:

יד י מיי' פכ"ד מהל' אישות הל' ד טוש"ע שם סי' קטז סעיף כ:

טו כ מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל' ד ופי"ט הלכה ח טוש"ע שם סימן ז סעיף יט:

◆

תוספות ישנים

מתני' ולא מזונות ומיירי בלותה ואכלה דאל"כ פשיטא דהא בעמוד והוצא קאי מזוני אית לה אלא מיירי שהלך בעלה למד"ה ולותה ואכלה וא"ת אפ"ה מאי אריא משום שהיא פסולה אפילו כשרה נמי אמרינן הניח מעותיו על קרן הצבי אותו האיש שהלוה לה אי כדאמרי' הלך בעלה למד"ה ועמד איש אחד ופרנס אותה הניח מעותיו על קרן הצבי וי"ל ה"מ היכא דלא אמר לה דרך הלואה אלא אמר בגלל בעלה ואין לו לאיש לתבוע לא לבעל ולא לאשה שהרי האיש לא שם במלוה להן. והאשה לא שאלה מאתו. אבל היכא שלותה ממנו לא הניח מעותיו על קרן הצבי אלא במלוה תובע את האשה והאשה תובעת את בעלה וגם אם נתגרשה האשה משלמת המעות לאיש שהלוה לה והכא בשניה לא ישלם הבעל מזונות שלותה ואכלה ולא נהירא דדומיא דאמרינן בשניה אין לה מזונות קאמר באלמנה לכה"ג יש לה מזונות ובגמרא משמע דלאלמנה לכה"ג אין לה מזונות בלותה ואכלה אלא נראה דבשניה לית לה מזונות אף לאחר מיתת הבעל דקנסינן ליה. אבל באלמנה לכה"ג יש לה מזונות בלאחר מיתה כדמשמע בגמרא: א) ואין להקשות ממה דמשמע מההיא דאיכא דפסל זרע לא מרגלא ליה והכא פי"ה שהוא פסול הבעל. דמ"ל דמודה רש"י דפסול זרע הוי שפיר פיסול בעל ולא מרגלא ליה:

א) נ"ל כדתנן בכתובות בפרק שני דייני גזרות (דף קז) עי"ש מי שהלך בעלה וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones